

Nr 568.

Av herr **Andersson** i Rasjön m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 208, med förslag till förordning om ändring i vissa delar av motorfordonsförordningen den 20 juni 1930 (nr 284) m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 208 till årets riksdag föreslås vissa ändringar i motorfordonsförordningen m. m. Flertalet av de sålunda föreslagna ändringarna synas vara välmotiverade och ägnade att främja god ordning och förmånligt inverka på trafikulturen. Så kan exempelvis sägas vara förhållandet med de straffskärpningar, som föreslås beträffande onykterhet vid förändret av motorfordon. I ett avseende innefattar dock propositionen ett förslag, vars reella värde synes tvivelaktigt och vars förnämsta verkan torde bliva, att en ny pålaga drabbar ordentliga och oförvitliga motorförare. Vi åsyfta det i motorfordonsförordningens 15 paragraf 5 moment införda stadgandet rörande periodisk omprövning av rätten att innehava körkort för alla motorförare, som fyllt 60 år.

Förslaget bygger i denna del på antagandet, att en persons fysiska och psykiska förutsättningar att föra motorfordon avtaga med ålderdomens inträdande och att småningom ett stadium uppnås, då vederbörande ur trafiksäkerhetssynpunkt kan anses vara riskabel som motorförare. För att konstatera, när denna situation inträtt, kräves periodiskt återkommande läkareundersökning och en procedur med anhållan om nytt körkort o. s. v.

Antagandet att med tilltagande ålder en person omsider kan bliva olämplig som motorförare på grund av krämpor och försvagade förmögenheter är naturligtvis teoretiskt riktigt. Men att anordna en särskild bevakning över alla förare efter en viss ålder för att konstatera tidpunkten för inträdande av berörda förhållande är onödigt och olämpligt. Det väsentliga som gör en motorförare väl skickad för sitt värv är, att han städse iakttagit nödig varsamhet och hänsyn och noga följer givna trafikregler. Med all sannolikhet utvecklas de egenskaper, som betinga ett sådant uppträdande, med åren, så att ju äldre en motorförare blir, ju större försiktighet ådagalägger han på vägar och gator. Försiktigheten ökas givetvis också i den mån han vet sig äga någon defekt eller svaghet. Utan tvivel verkar detta återhållande moment så pass starkt, att någon risk knappast föreligger för att låta även relativt ålderstigna motorförare utan vidare behålla sina körkort. När deras personliga förutsättningar avtagit så att riskgränsen uppnåtts, ha de säkerligen redan frivilligt avstått från utövande av motorförarekallet.

Det torde heller icke vara möjligt att med exempel från erfarenheten

styrka, att äldre personer varit vållande till något större antal trafikolyckor på grund av nedsatta förmögenheter. Tvärtom visar erfarenheten, att flertalet trafikolyckor orsakas av yngre förare, vilkas fysiska och psykiska förutsättningar normaliter äro goda, men vilka på grund av ovarsamhet och lättsinnig vårdslöshet, ofta föranledd av alkoholbruk, åsidosätter den försiktighet, som förandet av motorfordon alltid kräver. Det förmåles i propositionen, att tanken på en periodisk omprövning av rätten att innehava körkort först framkommit från läkarehåll. Från speciellt trafikintresserat håll ha däremot några krav i berörda riktning icke avhörts. Tvärtom ha samtliga enskilda motorsammanslutningar, som varit satta i tillfälle att avge yttrande över förslaget till ändringar i motorfordonsförordningen, avstyrkt detsamma i här åsyftade del. Det ser därför ut som om den ifrågasatta omprövningen av körkort vore ett läkareintresse mera än ett verkligt trafikintresse.

Utän tvivel komme tillämpningen av ett stadgande om periodisk omprövning av rätten att innehava körkort att bli rätt vansklig. När det gäller att första gången bevilja en person körkort kunna vissa minimikrav uppställas på hans personliga och kroppsliga kvalifikationer och ett avslag å ansökan på grund av den ena eller andra defekten kan anses försvarligt. Annorlunda ställer det sig förvisso, när prövningen avser en person, som under ett långt liv oförvitligt fullgjort sin funktion som motorförare och måhända nått en erkänd skicklighet. Att exempelvis neka honom förnyelse av körkortet på den grund, att han icke längre besitter den grad av synförmåga, som regelmässigt fordras av nya aspiranter, ter sig minst sagt underligt, när han genom att visa på sin oförvitliga körning kan styrka, att hans förhållande som motorförare icke menligt påverkats av hans kroppsliga defekt. I ett sådant läge ligger det nära till hands, att de prövande myndigheterna i vissa fall av rena förnuftsskäl avvika från lagreglerna, och tillämpningen av författningen kan därigenom få ett sken av partiskhet och mannamån över sig.

Lika stötande för rättsmedvetandet måste det komma att te sig, när personer i yngre år genom sjukdom eller olyckor berövas någon av de förutsättningar, som gälla för erhållande av körkort, men ändock kunna få behålla detta till dess de vid uppnådda 60 år falla vid den första omprövningen, under det att sextioåringen, som måhända i långt mindre grad saknar de nödiga förutsättningarna, omedelbart drabbas av indragningen. I motorfordonsförordningens 15 paragraf moment 3 är en allmän möjlighet beredd för myndigheterna att indraga en persons körkort, när omständigheterna så påkalla. Härvidlag är det naturligtvis avsett, att sjukdom och lyte skall kunna ifrågakomma som grund för indragningen. I praktiken lär denna bestämmelse komma i funktion i sådana fall, där vederbörande av någon anledning kommit i klammeri med ordningsmakten för någon förseelse mot trafikförordningarna och hans bristande förmåga därvid blir uppenbar. Det förefaller som om detta stadgande väl

skulle täcka behovet även i fråga om möjligheter att indraga körkort för personer, som på grund av ålderdomssvaghet o. dyl. blivit olämpliga som förare. Att betunga förarna med en obligatorisk prövning med därav följande kostnader och besvär kan icke vara behöfligt.

På grund av vad sålunda anförts och på de ytterligare skäl, som angivits i de i propositionen återgivna i detta hänseende avstyrkande yttrandena från vissa myndigheter och sammanslutningar, få vi hemställa,

att riksdagen vid avgivande av yttrande över det i proposition nr 208 framlagda förslaget till ändringar i motorfordonsförordningen måtte uttala, att bestämmelserna i paragraf 15 moment 5 angående periodisk omprövning av rätten att inneha körkort böra ur förslaget utgå.

Stockholm den 14 mars 1934.

Gustaf Andersson
i Rasjön.

Ola Jeppsson.

A. W. Lundén.
